

Proč jsou roky 1914 a 607 chybné

4jehovah.org/cs/proc-jsou-roky-1914-a-607-chybné/

Webmaster

Duben 8,
2016

DŮKAZY, ŽE DATOVÁNÍ SVĚDKŮ JEHOVOVÝCH OHLEDNĚ ROKŮ 1914 N.L. A 607 PŘ.N.L. NENÍ SPRÁVNÉ

Rok 1914 n.l. je klíčový v eschatologii svědků Jehovových od jejich počátku v roce 1879 v dílech Charlese Taze Russella, zakladatele Biblické a traktátní společnosti Strážná věž. Přes více než sto let svědkové Jehovovi učí, že rok 1914 označuje zakončení prorockého období, jež nazývají „časy pohanů“ nebo „ustanovené časy národů,“ o nichž tvrdí, že začaly pádem Jeruzaléma v roce 607/606 př. n. l..

Před rokem 1914 svědkové Jehovovi hlásali, že na konci tohoto období dojde ke zničení všech pozemských vlád v „armagedonské bitvě.“ 1. Když vypukla v roce 1914 světová válka, připadalo jim, že se toto prorocké prohlášení Společnosti Strážná věž vskutku vyplnilo a že nový systém věcí pod tisíciletou Kristovou vládou je již za rohem. Při ohlašování těchto tvrzení se svědkové Jehovovi vydali do ulic, naléhajíc na potenciální konvertity, aby se připojili k organizaci Strážná věž, a tak se vyhnuli blížící záhoubě, která, jak tvrdili, nastane kolem tohoto data.

Když se Kristus v roce 1914 neobjevil a 1. světová válka neodstranila pozemské vlády, Joseph F. Rutherford, nástupce Charlese Taze Russella, stanovil hlavní posun v tom, jak svědkové Jehovovi pohlížejí na rok 1914. Již nebyl rok 1914 propagován jako závěr prorockého „času konce,“ 2. ale pohlíží se nyní na něj jako na „počátek“ tohoto období. 3. Tento hlavní posun v chronologickém učení Strážné věže ohledně roku 1914 dovoluje svědkům Jehovovým pokračovat v prosazování tohoto nesprávného data jako doby, kdy Kristus nastolil v nebi „neviditelnou“ vládu. Prohlašují, že toto časové období konečně vyvrcholí ukončením lidských vlád v armagedonské bitvě.

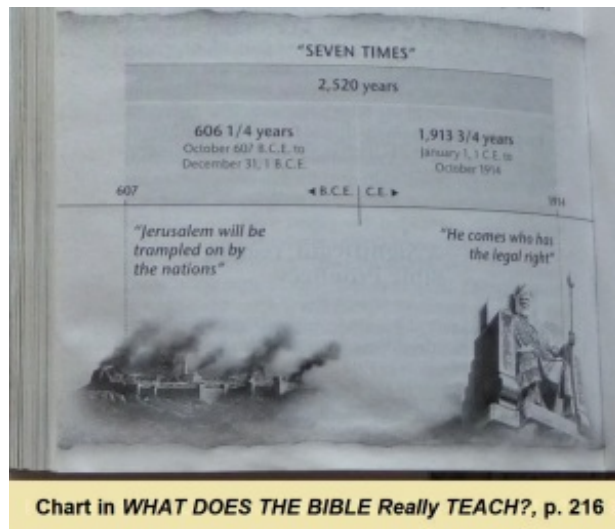
JAK JE ROK 1914 VYPOČÍTÁN

Svědkové Jehovovi počítají, že mezi roky 607 př. n. l. a 1914 n. l. je období 2520 let, tak že snadno pochopitelné prorocství ze 4. kapitoly Daniela pojednávající konkrétně o sedmi letech („sedmi časech“), kdy měl být babylonský král Nebukadrecar vypuzen ze svého království, nesprávně používají na Jeruzalém, který – podle nich – představuje „Boží vládu.“

Tvrdí, že Jeruzalém byl „pošlapán“ v roce 607/606 př. n. l. Babylonem a že „sedm časů“ odpovídá sedmi prorockým rokům o 360 dnech, den za rok. **Z toho plyne 7 let X 360 dní = 2 520 dní X den za rok = 2 520 let.** Takže tvrdí, že po dobu 2 520 let, **od roku 607/606 př.n.l. do roku 1914 n.l.**, národy pošlapávaly Boží království až do roku **1914**, kdy „ustanovené časy národů“ tehdy skončily a **Ježíš Kristus se stal Božím nebeským Králem.** 4.

JESTLIŽE SE SVĚDKOVÉ JEHOVOVI MÝLÍ OHLEDNĚ ROKU 1914, JSOU POTOM FALEŠNÝMI PROROKY?

Naprostě zásadní ohledně jejich předpovědi, že se v roce 1914 Kristus ujal neviditelné vlády v nebi, je tvrzení svědků Jehovových, že rok 607 př. n. l. označuje datum pádu Jeruzaléma do rukou Babylóňanů. A přece všichni sekulární historikové s tímto datem Strážné věže nesouhlasí a tvrdí, že Jeruzalém nepadl dříve než o 20 let později, tj. v roce 587 př. n. l. **Tudíž pokud je datování Strážné věže pro pád Jeruzaléma do roku 607/606 př. n. l. nesprávné, jejich předpovězený rok 1914 nemá opodstatnění** v souladu s Ježíšovým odsouzením falešných proroků ve 24. kapitole Matouše. Nejenže chronologie pozadí datování Strážné věže ohledně roku 1914 je na

pováženou, ale je zapotřebí uvažovat i o silných Ježíšových varováních ohledně toho, čemu věnovat pozornost, až přijde.

„Zatímco seděl na Olivové hoře, učedníci k němu soukromě přistoupili a řekli: ‘Pověz nám: Kdy to bude a **co bude znamením tvé přítomnosti a závěru systému věcí?**’ ...A povstane mnoho **falešných proroků** a zavedou na scestí mnohé ... ‘Jestliže vám potom někdo řekne: „**Pohleďte, zde je Kristus,**“ nebo: „**Tam!**“, **nevěřte tomu.** Povstanou totiž falešní Kristové a **falešní proroci**... Pohleďte, **varoval jsem vás předem.** Proto, jestliže vám lidé řeknou: ‘Pohleďte, je v pustině,’ nevycházejte; ‘Pohleďte, je ve vnitřních místnostech,’ **nevěřte tomu.** **Vždyť právě jako blesk vychází z východních končin a svítí až do západních končin, taková bude přítomnost Syna člověka.**“
— Matouš 24:3, 11, 23-27 5.

VIDITELNÝ NEBO NEVIDITELNÝ PŘÍCHOD?

Ježíš varoval, že jedním ze znamení jeho brzkého příchodu budou falešní proroci hlásající nesprávná data ohledně jeho přítomnosti (*parousia*). Ježíš přirovnal svou přítomnost k blesku, jenž svítí od východu až po západ, aby jeho praví následovníci nebyli oklamáni. **Jak poznenáhly a neviditelný je blesk? Neobjeví se snad rychle a okamžitě?** Nedbajíc této skutečnosti tvrdí Společnost Strážná věž, že Kristova přítomnost začala v roce 1914 a že bude pocíťována poznenáhlu, do jistého okamžiku v budoucnosti, kdy Ježíš neviditelně přijde (*erkhomai*) a vykoná rozsudek nad světovými vládami, což bude „armagedonská bitva“. 6. A přece Ježíš dále rozvedl, jak viditelná bude jeho přítomnost a příchod, když řekl:

„A tehdy se na nebi **objeví znamení Syna člověka** a tehdy **se budou všechny kmeny země bít v nářku a uvidí Syna člověka, jak přichází na nebeských oblacích s mocí a velkou slávou.**“ —Matouš 24:30

Jestliže budou „všechny“ kmeny země „naříkat“, až „uvidí“ Krista, jak by mohl být pro všechny kromě jeho pravých následovníků Kristův příchod neviditelný? Jistě by nemohly naříkat, kdyby byly pravými Ježíšovými následovníky. A přece Společnost Strážná věž usiluje o obcházení těchto jasných prohlášení o viditelném Kristově návratu tvrzením, že Ježíš má neviditelné duchovní tělo a že jediný způsob, jak ho lidé na zemi „uvidí“, bude ten, že rozpoznají události jeho příchodu, jež se budou kolem nich dít. 7. Toto symbolizování biblického textu pouze dokazuje, kam až jsou falešní proroci schopni zajít, aby přesvědčili lidi o svých neúspěšných prococtích.

Nejenže Písmo jasně vypovídá o viditelném Ježíšově příchodu, ale též jasně prohlašuje, že Ježíš vzkřísil své fyzické lidské tělo (Jan 2:18-22 a Lukáš 24:39). Je nad rámec tohoto článku přinést veškeré argumenty, které svědkové Jehovovi vznášejí proti vzkříšení Kristova fyzického těla. Pokud tě toto téma zajímá, pobízíme tě, aby sis přečetl náš článek s názvem „**VSTAL JEŽÍŠ Z MRTVÝCH V NEVIDITELNÉM DUCHOVNÍM TĚLE? – Pohled na názor Strážné věže ohledně vzkříšení.**“

Nyní jsme zjistili, proč jsou předpovědi Strážné věže ohledně Kristovy přítomnosti v roce 1914 tak závažné. Vskutku, pokud jsou mylné, jsou svědkové Jehovovi falešnými proroky a nejsou „v pravdě.“

SOUHLASÍ DATOVÁNÍ STRÁŽNÉ VĚŽE OHLEDNĚ ROKU 607 PŘ. N. L. S BIBLÍ?

BYL JERUZALÉMSKÝ CHRÁM ZNIČENÝ PO DOBU 70 NEBO 90 LET?

Strážná věž připouští, že její datování pádu Jeruzaléma do roku 607 př. n. l. nesouhlasí se sekulární chronologií, která datuje zničení Jeruzaléma do let 587/586 př. n. l. 8. A přece tvrdí, že její datování lépe vyhovuje biblické

chronologii než datum uváděné sekulárními dějepisci. Je to pravda? Prozkoumejme, co o tom říká Písmo.

První na tomto seznamu biblických důkazů podporujících pro pád Jeruzaléma sekulární datum 587 př. n. l. je skutečnost, že ve čtvrtém roce vlády krále Dareia ležel Jeruzalémský chrám v ruinách 70 let, nikoli 90 let. Biblický záznam v Zecharjáši zní:

„*A ti, kteří jsou daleko, **přijdou a vskutku budou stavět v Jehovově chrámu**... Dále se stalo, že ve **čtvrtém roce krále Dareia** přišlo Jehovovo slovo k Zecharjášovi ...říkali: 'Mám v pátém měsíci plakat a pěstovat zdrženlivost **tak, jak jsem to dělal už tolik let?** ...**Když jste se postili a bědovali v pátém [měsíci] a v sedmém [měsíci], a to sedmdesát let**, postili jste se skutečně mně, ano mně?' “
—Zecharjáš 6:15; 7:1, 3, 5*

Kdy začalo toto bédování kvůli Jeruzalému a jeho chrámu? **Byl ve čtvrtém roce vlády krále Dareia chrám v Jeruzalémě zničen na dobu 70 let (v roce 587 př. n. l.) nebo 90 let (v roce 607 př. n. l.)?** Vzhledem k tomu, že Zecharjáš 7:1 jasně uvádí, že to bylo „**sedmdesát let**“, co nastalo zničení, potřebujeme už jen vědět, jaké datum připadá na čtvrtý rok Dareiovy vlády, abychom mohli vypočítat, kdy byl chrám zničen. V tomto případě Společnost Strážná věž vskutku souhlasí s datem udávaným sekulárními dějepisci a správně prohlašuje:

„**V roce 521 př. n. l., kdy Dareios I. usedl na trůn**, byly práce spojené s obnovou chrámu v Jeruzalémě stále ještě zakázány. Když Dareios našel v archivech v Ekbataně dokument s Kýrovým výnosem, nejenže v roce 520 př. n. l. zákaz zrušil, ale také poskytl na obnovu chrámu prostředky z královské pokladnice.“ —Věnujte pozornost Danielovu prorocství!, 2007, str. 52 ([Pay Attention to Daniel's Prophecy!](#), 1999, p. 52)

Tudíž, pokud první rok Dareiovy vlády začal v roce 521 př. n. l., jaké datum označuje „čtvrtý rok krále Dareia“ v Zecharjáši 7:1? Nemohl by to být rok 517 př. n. l.? Sedmdesát let před rokem 517 př. n. l. určuje pro datum pádu Jeruzaléma rok 587 př. n. l., nikoli rok 607 př. n. l. uváděný Společností Strážná věž.

70 LET NEBO 90 LET BABYLONSKÉHO OTROCTVÍ?

Další na tomto seznamu biblických důkazů pro rok 587 př. n. l. je skutečnost, že „národy“ měly „sloužit“ babylonskému králi pouze sedmdesát let, nikoli devadesát let. O izraelské zemi a národech, které ji obklopovaly říká Jeremjáš:

„**A celá tato země se stane zpustošeným místem, předmětem úžasu, a tyto národy budou muset sloužit babylonskému králi sedmdesát let**. **A až se naplní sedmdesát let**, stane se, že budu **s babylonským králem a s tím národem**,’ je Jehovův výrok, ‘účtovat za jejich provinění, ano se zemí Kaldejců, a **chci z ní udělat opuštěné úhory na neurčitý čas**.“ —Jeremjáš 25:11-12

Jaká událost podle těchto veršů měla označit dovršení sedmdesáti let otroctví národů obklopujících Izrael pod nadvládou „babylonského krále“? Jeremjáš 25:12 říká, že „až se naplní sedmdesát let,“ Jehova „bude účtovat s kým? S babylonským KRÁLEM!

Mohl by podle 12. verše tak či tak Jehovův soud nad „babylonským králem“ nastat dříve, než se dovrší sedmdesát let otroctví? Nikoli! Je řečeno: „**až se naplní sedmdesát let**.“

A přece jak Strážná věž tak i sekulární dějepisci souhlasí s tím, že byl Babylon zničen Médy a Peršany v roce 539 př. n. l., když „babylonský král“ zemřel. 9. Dokonce i Daniel popisuje tu noc, kdy na „babylonského krále“ dopadl Jehovův soud. Říká:

„Právě v té noci byl kaldejský král Belšacar zabit a království přijal Dareios Médský, jemuž bylo asi dvašedesát let.“—Daniel 5:30-31

Takže, proč je to důležité? **Podle chronologie Strážné věže by muselo sedmdesát let otroctví skončit v roce 537 př. n. l., pokud by toto otroctví začalo v roce 607 př. n. l. . 10. To by bylo dva roky POTÉ, kdy Belšacar, kaldejský král Babylona, zemřel!** Jak by mohl Jehova v roce 537 př. n. l. „účtovat s“ MRTVÝM králem, jenž zemřel před 2 roky, v roce 539 př. n. l.?

Protože Bible jasně uvádí, že smrt „babylonského krále“ v roce 539 př. n. l. označuje „naplnění sedmdesáti let“ otroctví, jaké datum označuje začátek tohoto otroctví? Je jím rok 609 př. n. l., nikoli rok 607 př. n. l. **Co je tedy významné pro rok 609 př. n. l.?** Dějepisec Stefan Zawadzki poznamenává:

„V roce 609 př. n. l. byla Asýrie naposledy zmíněna jako doposud existující, avšak nevýznamná formace, v severozápadní Mezopotámii. Po tomto roce přestala Asýrie existovat.“ —Pád Asýrie, (The Fall of Assyria,) (Poznan: Adam Mickiewicz University Press, 1988), str. 16 (angl.)

A tak ačkoli Ninive, první asyrské hlavní město, padlo v roce 612 př. n. l., vliv Babylona nebyl národy pociťován dříve než v roce 609 př. n. l., když se Asýrie znovu pokusila dobýt Háran a byla znovu poražena Babylone. A proto můžeme opodstatněně ukázat na rok 609 př. n. l. jako na datum, kdy začalo sedmdesát let otroctví pod nadvládou Babylona. **Jak je vidět, tato data stanovená sekulárními dějepisci dokonale souhlasí s biblickou chronologií .**

Bez ohledu na tato fakta Společnost Strážná věž s těmito daty nesouhlasí a přidává k novobabylonskému období dalších dvacet let. Tudíž posouvá pád Ninive do roku 632 př. n. l. a konečnou porážku Asýrie do roku 629 př. n. l. 11. **Tato data udávaná Společností Strážná věž (bez jakéhokoli historického důkazu) evidentně nesouhlasí s biblickým záznamem, protože potom by národy musely sloužit Babylonu devadesát let (do roku 539 př. n. l.) a ne sedmdesát let!**

Jak se Společnost Strážná věž pokouší ospravedlnit své nesprávné datum pro pád Jeruzaléma? Společnost cituje Jeremjáš 29:10 z Bible svědků Jehovových, *Překlada nového světa*, a tvrdí, že otroctví se týká pouze doby, kdy byli Židé ve vyhnanství „v Babylone“. Společnost Strážná věž prohlašuje:

*„Jehovovo ‘dobré slovo’ výslovně hovoří o období 70 let, neboť Bůh řekl: ‘Tak totiž řekl Jehova: ‘Ve shodě s naplněním **sedmdesáti let v Babylone** k vám obrátím svou pozornost a chci vůči vám potvrdit své dobré slovo tím, že vás přivedu zpět na toto místo.’“ (Jeremjáš 29:10) ...A proto odpočítáme-li 70 let od návratu Židů do jejich vlasti v roce 537 př. n. l., dojdeme k roku 607 př. n. l., jenž představuje datum, kdy Nebukadrecar v 18. roce své vlády zničil Jeruzalém...“—„Přijď tvé království“, (*Let Your Kingdom Come*, 1981, p. 189) 1981, str. 189 (angl.)*

Povšimněte si rozdílů mezi Jeremjášem 29:10 v *Překlada nového světa* a v nejmodernějších překladech:

PNS: „...ve shodě s **naplněním sedmdesáti let v Babylone** k vám obrátím svou pozornost...“

- **EP:** „...Až se vyplní sedmdesát let **Babylona**, navštívím vás...“
- **B21:** „Až se naplní sedmdesát **babylonských** let, znovu si vás povšímnu...“
- **ČSP:** „Neboť toto praví Hospodin: Až se **pro Babylon** naplní sedmdesát let, postarám se o vás...“
- **ASV:** „Neboť tak praví Jehova: Po **naplnění** sedmdesáti let **pro Babylon** vás navštívím“ (přel.)
- **DBY:** „Až se **naplní** sedmdesát let **pro Babylon**, navštívím vás.“ (přel.)

Zatímco několik překladů jako *King James Bible* podporuje překlad „v Babyloně“ místo „Babylona“, velká většina překladů podporuje překlad „sedmdesát let **Babylona**.“ Dokonce i Hebrejskoanglická *meziřádková Bible* od Jaye P. Greena, vydal Hendrickson ([Hebrew-English Interlinear Bible by Jay P. Green, published by Hendrickson](#)), souhlasí s překladem „**Babylona**.“ A tak tvrzení Strážné věže, že otroctví nezačalo, dokud nebyli Židé zavlčeni do Babylona po pádu Jeruzaléma, založené na Jeremjáši 29:10, je nepodložené. Mimoto **si povšimněte, kdo měl skutečně sloužit Babylonu sedmdesát let. Byli to Židé v exilu anebo národy obklopující Izrael?**

„A celá tato země se stane zpusťšeným místem, předmětem úžasu, a **tyto národy budou muset sloužit babylonskému králi sedmdesát let.**“ —Jeremjáš 25:11

Všimněte si, že to jsou „**národy**“ obklopující Izrael, které měly sloužit sedmdesát let, NIKOLI samotný Izrael! Opět je zřejmé, že pád Asýrie do rukou Babylona je počátkem **sedmdesáti let otroctví národů; nejedná se o devadesát let otroctví národů, jak uvádí Společnost Strážná věž.**

Jak může poznání počátku datování sedmdesáti let otroctví začínat pádem Asýrie do rukou Babylónanů v roce 609 př. n. l. a udávat pro pád Jeruzaléma rok 587 př. n. l.? Jeremjáš vysvětluje, že zničení a vystěhování Jeruzaléma nastalo v 18. roce vlády Nebukadrecara. Prohlašuje:

„A v pátém měsíci, desátý den měsíce, totiž **[v] devatenáctém roce krále Nebukadrecara, babylonského krále, přišel do Jeruzaléma Nebuzaradan, velitel tělesné stráže, který stával před babylonským králem. A spálil Jehovův dům a králův dům a všechny jeruzalémské domy; a každý velký dům spálil ohněm... V Nebukadrecarově osmnáctém roce to byly z Jeruzaléma osm set třicet dvě duše.**“—Jeremjáš 52:12-13, 29 [12](#).

Vzhledem k tomu, že Strážná věž souhlasí se sekulárními historiky, kteří tvrdí, že Nebukadrecar začal vládnout po smrti svého otce Nabopalasara po Bitvě u Karkemiše, která nastala čtyři roky po pádu Asýrie, [13](#). Ize snadno vypočítat 18. rok Nebukadrecarovy vlády. **Stanovením roku 609 př. n. l. pro pád Asýrie a pro počátek babylonské nadvlády nad národy lze snadno vypočítat rok 587 př. n. l. pro pád Jeruzaléma, který nastal v 18. roce Nebukadrecarovy vlády.**

Jednoduše řečeno: přiřadte pádu Asýrie rok 609 př. n. l., přidejte čtyři roky pro Bitvu u Karkemiše, jež se udála v roce 605 př. n. l., když po smrti svého otce začal Nebukadrecar vládnout. A potom přidejte k roku 605 př. n. l. 18 let a dojdete k roku 587 př. n. l., kdy padl Jeruzalém.

Tudíž z biblického hlediska je zřejmé, že Babylonie dobyla Asýrii v roce 609 př. n. l. a že si podmanila národy na sedmdesát let, do roku 539 př. n. l., podle prohlášení Zecharjáše, jenž uvádí, že byl Jeruzalém v troskách po dobu sedmdesáti let, když nastal čtvrtý rok Daria Médského v roce 517 př. n. l., což poskytuje důvěryhodný biblický důkaz, že Jeruzalém padl v roce 587 př. n. l. a ne v roce 607 př. n. l.

CO ODHALUJÍ HISTORICKÉ ZÁZNAMY?

Když jsme našli spolehlivou biblickou podporu pro data poskytovaná sekulárními historiky, obraťme nyní svou pozornost k archeologickým záznamům, které se zachovaly v novobabylonských tabulkách s klínovým písmem. **Souhlasí tyto záznamy s tvrzením Strážné věže o devadesátiletém období nadvlády Babylona nad národy v okolí Izraele, anebo souhlasí s biblickým záznamem: „sedmdesát let Babylona“?**

Strážná věž připouští ve své knize z roku 1981, „*Přijď tvé Království*,“ (“*Let Your Kingdom Come*,”) na stranách 186 až 187, že se sekulární chronologie pro datování babylonské nadvlády zakládá na četných historických dokumentech. Tyto dokumenty zahrnují: novobabylonské kroniky, Ptolemaiov kánon (též zvaný jako Královský kánon), Berossův záznam o králich, Seznam králů z Uruku, královské rytiny, novobabylonské soudobé obchodní tabulky, záznamy o zatměních a astronomické kalendáře. Společně tyto zdroje potvrzují níže uvedené nástupy na trůn a doby kralování babylonských králů:

JMÉNO KRÁLE	POČET LET VLÁDY BĚHEM 70 LETÉHO OBDOBÍ	HISTORICKÁ DATA
Nabopolassar	4 roky (Asyrská vláda skončila v 17. roce jeho 21 letého kralování)	609-605 př. n. l.
Nebukadrecar	43 let	605-562 př. n. l.
Evil-Merodach	2 roky	562-560 př. n. l.
Neriglisar	4 roky	560-556 př. n. l.
Labashi-Marduk	0 let (vládl pouze 2-3 měsíce)	556 př. n. l.
Nabonidus	17 let	556-539 př. n. l.
CELKEM	70 LET NÁRODY OTROČILY BABYLONU	609-539 př. n. l.

Nyní postupně prověříme všechny tyto zdroje, abychom zjistili, jak potvrzují pravdivost informací uvedených v tabulce.

NOVOBABYLONSKÉ KRONIKY:

Několik historických záznamů odhalujících novobabylonskou historii zůstalo zachováno na starodávných hlíněných tabulkách s klínovým písmem. A.K. Grayson zveřejnil ve své knize *Asyrské a babylonské kroniky* anglický překlad těchto klínopisných kronik uchovaných v Londýnském Britském muzeu. Kroniky 2-7 v jeho sérii začínají nástupním rokem Nabopalasara, což byl rok 626 př. n. l., a končí počátkem vlády Kýra v roce 538 př. n. l. Nyní některé z těchto záznamů prověříme.

KRONIKA 3 (BM 21901) potvrzuje, že Asýrie vládla do roku 609 př. n. l., tj. do 17. roku Nabopalasarovy vlády.

„Události zaznamenané v B.M. 21901... **609 Nabopalasar 17**... Assur-uballit a egyptská armáda se blížili k Háranu. **Asyrskoegyptské obléhání Háranu skončilo příchodem Nabopalasara**. Babylonské zásahy od Izally až k arménské hranici. Nabopalasar se vrací domů.“ — D.J. Wiseman, *Kroniky kaldejských králů (626-556 př. n. l.) v Britském muzeu, 1956, str. 45 (D.J. Wiseman, [Chronicles of Chaldaen Kings \(626-556 B.C.\) in the British Museum, 1956, p. 45](#))*

KRONIKA 5 (BM 21946) potvrzuje, že se Nebukadrecar stal králem v 21. roce vlády svého otce

Nabopalasara.

„[Dvacátý první rok]: Král Akkadu zůstal doma (zatímco) **Nebukadrecar (II)**, jeho nejstarší syn (a) korunní princ, nastoupil [do akkadské armády]. Převzal velení a **odpochodoval do Karkemiše**, jenž leží na břehu řeky Eufrat. ... Tehdy Nebukadrecar (II) dobyl celý Ha[májt]. **Nabopalasar vládl Babylonii 21 let**. Zemřel osmý den měsíce Ab. V měsíci Elulu se **Nebukadrecar (II) vrátil do Babylonie a první den měsíce Elulu nastoupil v Babylonii na královský trůn**.“ — A.K. Grayson, *Asyrské a babylonské kroniky*, 1975, str. 99-100 (A.K. Grayson, *Assyrian and Babylonian Chronicles*, 1975, pp. 99-100)

KRONIKA 7 (BM 35382), též nazývaná Nabonidova kronika, ukazuje, že Babylon byl dobyt v 17. roce Nabonidovy vlády.

„Sedmnáctý rok: ... armáda Kýra (II) vstoupila do Babylona bez boje. Poté, co **Nabonidus ustoupil, byl v Babyloně zajat**.“ — A.K. Grayson, *Asyrské a babylonské kroniky*, 1975, str. 109-110 (A.K. Grayson, *Assyrian and Babylonian Chronicles*, 1975, pp. 109-110)

KRÁLOVSKÉ ZÁZNAMY

Královský záznam se od novobabylonských kronik liší, protože se jedná o pouhý seznam jmen králů s počtem let jejich vlády. Neposkytuje podrobnosti o historických událostech, které během těchto vlád nastaly. Zatímco dnes dostupné kroniky neposkytují úplnou chronologii novobabylonské doby, předností královského záznamu, např. Ptolemayova kánonu, je, že byl pravděpodobně odvozen z novobabylonských kronik stejně jako další královské záznamy z babylonského období. Skutečnost, že Ptolemayův kánon a královské záznamy poskytnuté Berosem byly odvozeny nezávisle na sobě, indikuje, že těmto záznamům lze důvěřovat.

PTOLEMAYŮV KÁNON (KRÁLOVSKÝ KÁNON) potvrzuje vládu všech králů s výjimkou Labashi-Marduka.

Ptolemayův kánon podává výčet králů a jejich vlád od Nabonasara v Babylonii (747-734 př. n. l.) přes Římskou říši a Byzantskou říši. Přestože byl tento seznam sestaven Claudiem Ptolemayem, astronomem z prvního století n. l., existuje důkaz, že královské záznamy – jako tento – existovaly dávno před Ptolemayem. Tudíž lze předpokládat, že tento seznam byl odvozen z mnohem dřívějších zdrojů včetně novobabylonských kronik. I když Ptolemayův kánon neuvádí krátkou vládu Labashi-Marduka, potvrzuje veškeré vládní roky všech ostatních králů v tomto období. Řecký překlad tohoto seznamu je uveden v německé knize nazvané *Handbuch Der Mathematischen Und Technischen Chronologie* (*Handbuch Der Mathematischen Und Technischen Chronologie*, vol. 1, p. 139), sv. 1, str. 139 od F.K. Genzela (Leipzig 1906), a anglický překlad této části Ptolemayova kánonu zahrnující novobabylonské období je následující:

“Chaldaen... Nabopolassar 21... Nebuchadnezzar 43 ...Amel-Marduck 2 ...Neriglisar 4 ... Nabonidus 17” — Leo Depuydt, “More Valuable Than All Gold”: Ptolemayův královský kánon a babylonská chronologie v *Journal of Cuneiform Studies*, sv. 47, 1995, str. 98, (“More Valuable Than All Gold”: Ptolemy’s Royal Canon and Babylonian Chronology in *Journal of Cuneiform Studies*, vol. 47, 1995, p. 98)

BEROSSŮV SEZNAM KRÁLŮ potvrzuje vlády všech králů vyjma nesrovnalosti u vlády Labashi-Marduka.

Berosus byl babylonský pisatel žijící ve třetím století př. n. l., v helenistickém období. Fragments jeho spisů se zachovaly ve spisech římských a židovských historiků prvního století n. l., jako například ve spisech Flavia Josepha, jenž zaznamenává ve svých knihách, *Proti Apiónovi* a *Židovské starožitnosti*, své výroky o babylonských králich. Ohledně Bitvy u Karkemiše a Nebukadrecarova nástupu na trůn Josephus cituje **Berossa prohlašujícího, že Nabopalsar vládl 21 let předtím, než jej vystřídal jeho syn Nebukadrecar.**

„Berossus se o jeho činech zmiňuje ve třetí knize své Kaldejské historie, kde říká toto: — (220) ‘Když jeho otec Nebukadrecar [Nabopalsar] uslyšel, že místodržitel, kterého ustanovil nad Egyptem a nad okolím Celesýrie a Fénicie, se proti němu vzbouřil... **pověřil svého syna Nebukadrecara**, jenž byl ještě mladý, aby velel části jeho armády, a poslal jej proti němu. (221) Tudíž když byla Nebukadrecarovi svěřena bitva, a on bojoval proti povstalcí, porazil ho... a připojil ji ke svému vlastnímu království; tehdy se ale stalo, že **jeho otec Nebukadrecar [Nabopalsar] onemocněl a zemřel ve městě Babyloně po 21 letech své vlády...**“ —*Židovské starožitnosti*, kniha 10, kapitola 11, *The Works of Josephus*, (Hendrickson Publishers, 1987), str. 281 (*The Antiquities of the Jews, Book 10, Chapter 11, The Works of Josephus*, (Hendrickson Publishers, 1987), p. 281)

Na jiném místě v Josephusově knize *Proti Apiónovi* je citován Berossův seznam let vlády každého z ostatních babylonských králů:

„Z toho, co jsem již řekl o chrámu v Jeruzalémě, totiž že byl Babylónany napaden a vypálen, avšak znovu otevřen, když začal v Asii vládnou Kýrus, lze nyní názorně ukázat, odkud Berossus připojuje další kapitulu; (146) neboť ve své třetí knize říká toto: — **‘Nebukadrecar** poté, co začal budovat zmíněnou zeď, onemocněl a odešel z tohoto světa **po 43 letech své vlády**; načež **království získal jeho syn Evil-merodak**. (147) Soudil veřejné záležitosti protiprávně a nemravně, spikl se proti němu Neriglisor, manžel jeho sestry, a zavraždil ho **po pouhých dvou letech jeho vlády**. Po jeho vraždě ho **Neriglisor**, který se proti němu spikl, **vystřídal v kralování a vládl čtyři roky**; (148) jeho syn **Laborosoarchod získal království**, ačkoli byl ještě dítě, a **udržel si je devět měsíců**; ale z důvodu velmi špatných nálad a špatných praktik, které světu ukázal, se i proti němu spikli jeho přátelé a umučili jej k smrti. (149) Po jeho smrti se spiklenci sešli a po vzájemné dohodě **vložili korunu na hlavu Naboneda**, Babylónana a jednoho ze spiklenců. Za jeho vlády byly hradby Babylona vybudovány dost nezvykle, z pálených cihel a z živce; (150) avšak **když nastal sedmnáctý rok jeho vlády, Kýrus vyšel z Persie** s obrovskou armádou; a po dobytí celého zbytku Asie přišel chvatně do Babylonie.“ —*Flavius Josephus Proti Apiónovi*, Kniha 1, *The Works of Josephus*, (Hendrickson Publishers, 1987), str. 782 (angl.) (*Flavius Josephus Against Apion, Book 1, The Works of Josephus*, (Hendrickson Publishers, 1987), p. 782)

Jediná nesrovnalost v Berossově seznamu králů se týká vlády Labashi-Marduka, u něhož uvádí, na rozdíl od ostatních historických pramenů, devět měsíců místo dvou až tří. Přesto lze tuto nesrovnalost urovnat, když uvážíme možnost potenciální písařské chyby v Josephusových dílech. Paul-Alain Beaulieu vysvětluje:

„Podle Berossa vládl Labashi-Marduk devět měsíců, což je nemožné, jak vyplývá z dokumentů opatřených datem. Je pravděpodobnější, že **Berossův původní rukopis používal numera místo slovy vypsanych čísel, a tak mohla snadno vzniknout záměna mezi 9 (theta) a 2 (beta), tudíž originální text mohl uvádět dva měsíce (Parker a Dubberstein 1956:13)**. Seznam králů z Uruku uvádí vládu tří měsíců (Grayson 1980:97), tyto údaje nejsou v rozporu s dokumenty z tohoto města, zvláště s YBC 3817, jenž ukazuje, že byl Labashi-Marduk uznáván za krále přinejmenším do 19.

června (Goetze 1944:44). Nejstarší Nabonidův dokument od Urukida z Uruku je s datem 1. července (YOS VI:1). Archiv ze Sipparu poskytuje podobná data: nejzazší datum spojené s Labashi-Mardukem je 20. červen (Lab 3), zatímco první datum spojené s Nabonidem je 26. červen (Nbn 1). Situace v Babyloně je ale problematická. Poslední dokument Labashi-Marduka z tohoto města je opatřen datem 24. května (NBC 4534), asi měsíc po jeho nástupu na trůn. **Den poté je v oblasti Nippuru uznán za krále Nabonidus. Všeobecně se má za to, že v Babyloně došlo ke spiknutí, které na konci května uspělo, zatímco v odlehlých oblastech, jako byl Uruk a Sippar, uznávali Labashi-Marduka o měsíc déle, nejspíše proto byla jeho smrt utajována do konce června. ...** Vezmeme-li v úvahu všechny tyto důkazy, zdá se správná obvyklá rekonstrukce Nabonidova nástupu na trůn. Pravděpodobně byl uznáván za krále ve střední Babylonii již 25. května (Babylon a Nippur), v odlehlých oblastech však uznávali do konce června Labashi-Marduka. **Této rekonstrukci událostí dokonale odpovídají data uvedená Berosse a v Seznamu králů z Uruku, přijmeme-li, že Labashi-Marduk vládl dva měsíce, a nikoli devět.** — Paul-Alain Beaulieu, Nabonidova vláda, 1989, str. 86-88 (angl.) ([Paul-Alain Beaulieu, The Reign of Nabonidus, 1989, p. 86-88](#))

SEZNAM KRÁLŮ Z URUKU potvrzuje, že Nabopalsar vládl 21 let, Nabukadrecar 43 let, Evil-merodak 2 roky a Labashi-Marduk 3 měsíce.

Seznam králů z Uruku byl sestavován přibližně 300 let po novobabylonském období a za podklady mu sloužily starší dokumenty. Přestože se jisté části Seznamu králů z Uruku nezachovaly v dobrém stavu, skutečnost, že byl napsán dávno před Ptolemayovým kánonem a že je založen na starších rukopisech než dílo Berossa, poskytuje cenné potvrzení let vlád uvedených v těchto záznamech. Část seznamu zabývající se 70 lety babylonské vlády je zapsána následujícími slovy:

„Seznam králů z Uruku od Kandalana k Seleucusovi II ...21 let: Nabopalsar 43 [I]let: Nabukadrecar (II) 2 [ro]ky: Amel-Marduk [X] + 2 roky, 8 měsíců: Neriglissar [...] 3 měsíce: Labash-Marduk [x] + 15 let: Nabonidus“— James B. Pritchard, *The Ancient Near East, Volume II – A New Anthology of Texts and Pictures*, 1976, str. 118-119 ([James B. Pritchard, The Ancient Near East, Volume II – A New Anthology of Texts and Pictures, 1976, pp. 118-119](#))

KRÁLOVSKÉ RYTINY:

Všechny záznamy, které jsme doposud zkoumali, byly sestavovány více než 200 let po novobabylonském období. I když by někdo mohl namítat, že tyto záznamy mohou být nepřesné vzhledem k omezené dostupnosti údajů v době svého vzniku, lze tyto obavy zmírnit, srovnáme-li informace v těchto dokumentech s královskými rytinami a obchodními tabulkami z novobabylonského období.

HARRANOVA RYTINA NABON H 1 B neboli ADAD-GUPPI' STELE (NABON Tadmor č. 24) potvrzuje vládu všech babylonských králů kromě Labashi-Marduka a Nabonida.

Tento pilíř psaný během devítileté Nabonidovy vlády připomíná život Nabonidovy matky Adda-guppi narozené ve 20. roce vlády asyrského krále Assurbanipala a žijící do 9. roku vlády Nabonida. Tento vynikající seznam let vlád asyrských a babylonských králů, za jejichž vlád žila, nezvratně potvrzuje údaje uvedené v předchozích záznamech. Píše se v něm:

„Od 20. roku vlády Assurbanipala, asyrského krále, kdy jsem se narodila, do 42. roku vlády Assurbanipala, 3. roku vlády Assur-etillu-ilia, jeho syna, **21. roku vlády Nabopalsara, 43. roku vlády Nabukadrecara, 2. roku vlády Awel-Marduka, 4. roku vlády Neriglissara, v 95 letech boha**

Sina, krále bohů nebes a země...ke mně vzhlédl s úsměvem, že slyšel mé modlitby ... **Od doby vlády Assurbanipala, asyrského krále, do 9. roku vlády Nabunaida, babylonského krále, syna, potomka z mého lůna 104 let štěstí ... V 21 letech vlády Nabopasara, babylonského krále, ve 43 letech vlády Nebukadrecara, syna Nabopasara a 4 letech vlády Neriglisara, babylonského krále, (když) vykonávali svou královskou moc, za 68 let co jsem je uctívala celým svým srdcem, ... (Nyní) v 9. roce vlády Nabu-na'ida, babylonského krále, sám osud přivodil její smrt a Nabu-na'id, babylonský král, (její) syn, plod jejího lůna, pohřbil její tělo...** — C.J.Gadd, „The Harran Inscriptions of Nabonidus” v *Anatolian Studies, Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara*, sv. VIII, 1958, str. 47-51 (C.J.Gadd, “The Harran Inscriptions of Nabonidus” in *Anatolian Studies, Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara*, vol. VIII, 1958, pp. 47-51)

RYTINA HILLAH STELE (NABON Tadmor č. 8 nebo Beaulieu č. 1 nebo STELEN-FRAGMENT Berger XI) astronomicky potvrzuje, že prvním rokem vlády Nabonida byl rok 555 př. n. l. (nastoupil na trůn v roce 556 př. n. l.) a 16. rokem vlády Nabopasara byl rok 610 př. n. l.

Podle Paul-Alaina Beaulieua byl tento pilíř vyryt během prvních dvou let Nabonidovy vlády. 14. Zmiňuje se v něm završení tří osmnáctiletých lunárních cyklů, dohromady trvajících 54 let, kdy byl chrám měsíčního boha Ehulhula v Háránu opuštěný po jeho zničení Médy, které nastalo v 16. roce vlády Nabopasara. Vzhledem k tomu, že astronomické jevy, v tomto případě lunární cykly, jsou velmi přesné, lze vypočítat přesný den, kdy k nim došlo. Tudíž tato královská rytina poskytuje přesné datum nejen pro začátek Nabonidovy vlády v roce 556/555 př. n. l., ale i pro 16. rok vlády Nabopasara v roce 610 př. n. l. Beaulieu překládá sloupec X na této stéle následujícím způsobem:

„Sl. X ... **Háran (a) Ehulhul, jež byly v ruinách po dobu 54 let kvůli jejich zničení Médy, (kteří) zničili svatyně, se souhlasem bohů nastal čas usmíření, 54 let, kdy by se měl ke svému místu navrátit Sin.**“ — *The Reign of Nabonidus*, 1989, str. 106-107 (*The Reign of Nabonidus*, 1989, pp. 106-107)

I když tato stéla zmiňuje, že chrám v Háránu byl zničen 54 let před prvním rokem vlády Nabonida, neuvádí se zde, kdo vládl v době jeho zničení Médy. Avšak tuto informaci můžeme nalézt v Nabon H 1 B Adad-Guppi' Stele, kde se píše:

„**Jelikož v 16. roce vlády Nabopasara, babylonského krále, se na toto město a jeho chrám rozhněval Sin, král bohů, a odešel do nebe** — město i s lidmi **bylo zničeno.**“ — C.J.Gadd, “The Harran Inscriptions of Nabonidus” v *Anatolian Studies, Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara*, sv. VIII, 1958, str. 47 (C.J.Gadd, “The Harran Inscriptions of Nabonidus” in *Anatolian Studies, Journal of the British Institute of Archaeology at Ankara*, vol. VIII, 1958, p. 47)

Ohledně těchto záznamů dosvědčuje Hayim Tadmor:

„...sl. X z Nab. 8 ... **Těch 54 let je počítáno od roku 610, 16. roku vlády Nabopasara (kdy se Sin 'rozhněval na své město a na svůj dům a odešel do nebe'), do roku 556, kdy na trůn nastoupil Nabonid.** Zvláštní význam připisovaný období 54 let by nás neměl udivovat; podle profesora A. Sachse představuje úplný měsíční cyklus (jedná se o tři 18leté cykly). **V souladu s tím by 'Sin se navrací ke svému místu' znamenalo, že měsíční cyklus byl dokončen.** Věřím, že tato shoda okolností—Nabonidův nástup na trůn přesně 54 let po zničení Háránu—byla vykládána jako

nejpříznivější znamení, že měsíční bůh byl usmířen. ...Hildegard Lewy tvrdí (ArOr XVII 2, str. 54), že **v textu zmíněný nebeský úkaz (vii 1 násl.) se odehrál ve 3. měsíci roku 555/554, v prvním roce vlády Nabonida.**”] — Hayim Tadmor, “The Inscriptions of Nabunaid: Historical Arrangement,” v *Studies in Honor of Benno Landsberger on his Seventy-Fifth Birthday April 21, 1965* [Assyriological Studies, č. 16], ed. H. Guterbock & T. Jacobsen, The Chicago University Press, 1965, str. 355 (Hayim Tadmor, “The Inscriptions of Nabunaid: Historical Arrangement,” in *Studies in Honor of Benno Landsberger on his Seventy-Fifth Birthday April 21, 1965* [Assyriological Studies, No. 16], ed. H. Guterbock & T. Jacobsen, The Chicago University Press, 1965, p. 355)

KDE JE TĚCH CHYBĚJÍCÍCH 20 LET?

Aby Strážná věž umístila pád Jeruzaléma do 18. roku vlády Nebukadrecara, datuje jeho vládu mezi roky 624 př. n. l. a 582 př. n. l., **15.** zatímco všichni sekulární dějepisci umísťují Nebukadrecarovu vládu mezi roky 604 př. n. l. a 562 př. n. l. A tak chronologie Strážné věže vyžaduje, aby bylo k novobabylonskému období přidáno 20 let dosahujících celkem 43 let mezi koncem Nebukadrecarovy vlády a pádem Babylona v roce 539 př. n. l., **16.** místo 23 let udávaných historickými záznamy. Proto si musíme položit otázky: Kde jsou ty chybějící záznamy? Kam máme umístit těch chybějících 20 let?

TEHDEJŠÍ NOVOBABYLONSKÉ OBCHODNÍ TABULKY

Nejpřesvědčivějšími důkazy ohledně nesprávnosti chronologie Strážné věže uvádějící 90 let Babylona jsou asi ekonomicko-administrativní a právní babylonské dokumenty. Dokazují nade vše pochybnost, že nelze přidat potřebných 20 let, a tím umístit pád Jeruzaléma do roku 607 př. n. l. namísto správného data 587 př. n. l. Jak to dokazují?

Podle Paul-Alain Beaulieu bylo nalezeno přes 3 000 klínových právních a administrativních textů datujících vlády novobabylonských králů. **17.** Stejně jako dnes určují obchodní kontakty a účtenky měsíc, den a rok určité periody, tak i tyto dokumenty určují měsíc, den a rok vlády babylonského krále. Proč je to podstatné? Díky obrovskému množství dostupných ekonomických textů a díky tomu, že některé dokumenty překrývají období mezi vládami králů, jsou historikové schopni vypočítat s obrovskou přesností, jak dlouho který král vládl. W. St. Chad Boscawen to shrnuje:

„Zkoumáním rodokmenu rodiny Egibi se dostáváme k **vládním rokům králů, jak nám je předkládají tabulky, a k následujícím výsledkům:**— Tabulky určují **43 let vlády Nebukadrecara...2 roky Evil-merodaka...4 roky Neriglisara...17 let Nabonida...9 let Kýra...**“ — W. St. Chad Boscawen, *Transactions of the Society of Biblical Archaeology*, sv. VI (London, Jan 1878), str. 10 (W. St. Chad Boscawen, *Transactions of the Society of Biblical Archaeology*, vol. VI (London, Jan 1878), p. 10)

Nyní prozkoumáme důkazy uvedené v těchto soudobých obchodních tabulkách, které souvisejí s vládami jednotlivých babylonských králů, abychom dokázali, že do 70 leté chronologie Babylona nelze vložit dalších 20 let.

NEBUKADRECARŮV 43. ROK VLÁDY SOUVISEJÍCÍ S NÁSTUPNÍM ROKEM EVIL-MERODAKA

Společnost Strážná věž připouští: „Nebukadrecar panoval jako král 43 let...“ **18.** A přesto Společnost uvádí roky jeho vlády o 20 let dříve než jakýkoli dnešní historický pramen. Proto se ptáme: **Lze přidat dalších 20 let ke vládě Nebukadrecara nebo k období mezi jeho vládou a nástupním rokem Evil-merodaka?** Odpověď zní „Ne,“ jak je popsáno níže.

První soudobou babylonskou obchodní tabulkou, kterou prozkoumáme, je BM 30254. Souvisí s jednoletým obdobím mezi 43. rokem vlády Nebukadrecara a nástupním rokem Evil-merodaka. Ronald H. Sack ji přeložil takto:

„... dáma Lit-ka-idi... k dispozici Nabuahheiddinu, synu Sula... **čtyřicátý třetí rok vlády Nebukadrecara, babylonského krále**... v měsíci Kislimu, **nástupnický rok [Amel]-Marduka, babylonského krále**, ...Gugua koupil (Lit-ka-idi) [pro] Nabuahheiddina. ...**[nástup]ní rok [Amel-Mar]duka, babylonského krále**.“—Ronald H. Sack, *Amel-Marduk 562-560* př. n. l., (Neukirchen-Vlyun: Verlag Butzon & Bercker Kevelaer, 1972), str. 63 ([Ronald H. Sack, Amel-Marduk 562-560 B.C.](#), (Neukirchen-Vlyun: Verlag Butzon & Bercker Kevelaer, 1972), p. 63)

Sack shrnuje tuto transakci slovy:

„Jedna transakce zahrnovala koupi otrokyně Litka-idy a odehrála se během devátého měsíce v **nástupnickém roce Amel-Marduka**. Zdá se, že tato otrokyně byla předána k dispozici ve **čtyřicátém třetím roce Nebukadrecarovy vlády**. Na oplátku bylo vyplaceno dvanáct šekelů stříbra, což 'zaručovalo' návrat této otrokyně. Avšak v **příštím roce** byla Litka-idi koupěna 'za plnou cenu' (ana simi gamrutu) devatenácti a půl šekelu stříbra.“—Ronald H. Sack, *Neriglissar-King of Babylon*, (Neukirchen-Vlyun: Neukirchener Verlag, 1994), str. 37-38 ([Ronald H. Sack, Neriglissar-King of Babylon](#), (Neukirchen-Vlyun: Neukirchener Verlag, 1994), pp. 37-38)

BIBLICKÝ DŮKAZ

Nejenže BM 30254 nedovoluje mezi Nebukadrecarův 43. rok vlády a první rok vlády Evil-Merodaka přidat 20 let, ale i Bible potvrzuje, že Nebukadrecar vládl pouze po dobu 43 let. Následuje důkaz. Ve 2. Královské 24:11-12 čteme o exilu judského krále Jehojakina a obyvatelů Jeruzaléma zavlčených do Babylona během Nebukadrecarova „**osmého roku kralování**“. Je zde uvedeno:

„A **babylonský král Nebukadrecar přistoupil k tomu, aby přišel proti městu**, zatímco je jeho sluhové obléhali. Posléze **judský král Jehojakin** vyšel k babylonskému králi, on se svou matkou a svými sluhy a svými knížaty a svými dvorními úředníky; a **babylonský král ho vzal v osmém roce svého kralování**.“

Tentýž exil Jehojakina a Jeruzaléma je popsán v Jeremjáši 52:28, kde stojí, že se konal v „**sedmém roce**“ Nebukadrecarovy vlády. Tento rozpor mezi zaznamenanými roky lze uvést v soulad, když si uvědomíme, že „osmý rok“ ve 2. Královské 24:12 zahrnuje i „rok počátku Nebukadrecarova kralování,“ nebo-li nástupnický rok, zatímco „sedmý rok“ v Jeremjáši 52:28 uvádí pouze kompletní vládní roky, po které Nebukadrecar vládl. Tudiž, jak vyplývá z našich výpočtů, vyjdeme z Jeremjášova tvrzení, že Jehojakin byl poslán do vyhnanství v 7. roce kralování Nebukadrecara. Poté se podíváme na záznam o délce tohoto vyhnanství do Jeremjáše 52:31:

„Posléze, **ve třicátém sedmém roce vyhnanství judského krále Jehojakina**, ve dvanáctém měsíci, dvacátý pátý den měsíce, se stalo, že **babylonský král Evil-merodak v roce, kdy se stal králem**, pozdvihl hlavu judského krále Jehojakina a přistoupil k tomu, aby ho vyvedl z věznice.“

A tak 7 let vlády Nebukadrecara plus 37 let vyhnanství vedoucí k nástupnickému roku Evil-merodaka dává celkem 44 let. Tudíž Bible potvrzuje, že Nebukadrecar vládl 43 let, což souvisí s nástupnickým rokem Evil-merodaka v roce číslo 44.

EVIL-MERODAKŮV 2. ROK VLÁDY JE PROPOJEN S NÁSTUPNÍM ROKEM NERIGLISARA

Po zjištění, že nelze přidat dalších 20 let mezi 43. rok vlády Nebukadrecara a první rok vlády Evil-merodaka, se budeme zabývat Evil-merodakovým nástupcem, Neriglisarem. **Lze přidat 20 let do období mezi vládou Evil-merodaka a Neriglisara?** Odpověď znovu zní: „Ne.“

Společnost Strážná věž připouští, že archeologické důkazy poukazují, že Evil-merodak vládl dva roky a jeho nástupce Neriglisar vládl čtyři roky. Prohlašuje:

„Byly nalezeny tabulky, které pocházejí ze **druhého roku vlády Avil-Marduka** (Evil-merodaka, 2 Kr 25:27, 28). A jsou známy také tabulky se smlouvami pocházející ze **čtvrtého roku vlády Neriglisara**, který je považován za **Avil-Mardukova následníka**.“—Hlubší pochopení Písma, sv. 1, 1988, str. 700 ([Insight on the Scriptures, vol 1, 1988, p. 453](#))

NBC 4897

Jedna z nejsoudobějších ekonomických tabulek, která ukazuje, že je nemožné přidat 20 let mezi vládu Evil-merodaka a vládu Neriglisara, je NBC 4897. O této tabulce napsali historikové G. van Driel a K.R. Nemet-Nejat:

“**NBC 4897** je dvourozměrná kamenná deska shrnující **roční přírůstky institucionálního stáda ovcí a koz, jejich jednotlivé výnosy z vlny a kozí srsti, a počet kůží a počet zvířat daných místo mezd, od 37. roku vlády Nebukadrecara II. do prvního roku vlády Neriglisara.** ... Tato tabulka udává pravidelné přírůstky stáda **v jednotlivých letech**...“— G. van Driel a K.R. Nemet-Nejat, *Journal of Cuneiform Studies*, sv. 46:4, 1994, str. 47 ([G. van Driel and K.R. Nemet-Nejat, Journal of Cuneiform Studies, vol. 46:4, 1994, p. 47](#))

Vzhledem k tomu, že NBC 4897 pečlivě vyjmenovává přírůstky ovcí a koz „z jednoho roku na druhý“ od konce Nebukadrecarovy vlády do prvního roku vlády Neriglisara, nezvratně tím dokazuje, že je nemožné přidat dalších 20 let mezi vládní roky těchto králů. Překlad NBC 4897 zní následovně:

„Konečná hodnota: 487, **43. rok**... Úhrn: 104 jako příjem z měsíce Adaru, **nástupní rok Amel-Marduka** ... Konečná hodnota: 665, 1. rok... Konečná hodnota: 789, **2. rok**... Konečná hodnota: 922, **1. rok vlády Nergal-sarra-usura, krále Babylona**...“— G. van Driel a K.R. Nemet-Nejat, *Journal of Cuneiform Studies*, sv. 46:4, 1994, str. 53 ([G. van Driel and K.R. Nemet-Nejat, Journal of Cuneiform Studies, vol. 46:4, 1994, p. 53](#))

AO 8561

Jinou zajímavou tabulkou je AO 8561 (nebo-li Sackův text číslo 95). Zaznamenává odhad sklizně na tři roky. Ronald H. Sack komentuje:

„Jiným zajímavým textem je č. 95...Pravděpodobně pochází z **nástupního roku Neriglisara**, když určuje jeho nástup vlády do měsíce Kislimu jako **doby, kdy byl tento 'odhadovaný výnos' z vlád Amel-Marduka a Nebukadrecara rozdělován.**“—Ronald H. Sack, *Amel-Marduk 562-560 př. n. l.*, (Neukirchen-Vlyun: Verlag Butzon & Bercker Kevelaer, 1972), str. 41 ([Ronald H. Sack, Amel-Marduk 562-560 B.C.](#), (Neukirchen-Vlyun: Verlag Butzon & Bercker Kevelaer, 1972), p. 41)

Překlad AO 8561 je podle Ronalda H. Sacka následující:

„Dokument se týká ...odhadovaného výnosu z **prvního vládního roku Amel-Marduka, krále Babylona** ...Měsíc Kislim, **nástupní rok Nergal-sarra-usura. Úhrn jedno sto osmdesát pět kurru, dvě pi, a dvanáct qa k datu obdržení** (od výše uvedených zaměstnanců). Zbývající tři sta čtyřicet kurru, jedna pi, devět qa k datu jsou k dispozici Nabu-ahhe-sullimovi. ...(Ohledně) [dvanácti set] kurru k datu, odhadovaný výnos vodního toku [Iddiny] **[k] čtyřicátému druhému a čtyřicátému třetímu roku... Úhrn sedm set třicet devět kurru, jedna pi, k datům obdržení** ...Čtyři sta osmdesát dva kurru, třicet qa k datům, odhadovaný výnos vodního toku Iddiny **z prvního roku** je k dispozici Zerijamu, synu Nabu-iddina.“—Ronald H. Sack, *Amel-Marduk 562-560 př. n. l.*, (Neukirchen-Vlyun: Verlag Butzon & Bercker Kevelaer, 1972), str. 116-117 ([Ronald H. Sack, Amel-Marduk 562-560 B.C.](#), (Neukirchen-Vlyun: Verlag Butzon & Bercker Kevelaer, 1972), pp. 116-117)

Jelikož tato tabulka ukazuje, že výnosy z těchto polí (pokrývající období tří let mezi posledním rokem vlády Nebukadrecara a dvěma vládními roky Evil-merodaka) byly rozděleny v prvním roce vlády Neriglisara, je to důkaz, že nelze přidat dalších 20 let mezi vládní roky Nebukadrecara a Neriglisara, neboť 23 let by byla velmi dlouhá doba čekání na rozdělení této sklizně.

NERIGLISARŮV 4. ROK VLÁDY SOUVISÍ S 2-3 MĚSÍCI VLÁDY LABASHI-MARDUKA A S NÁSTUPNÍM ROKEM NABONIDA

YBC 4012

YBC 4012 je ekonomická tabulka z babylonské sbírky na Yalské univerzitě se záznamem stříbra zaplaceného Babylonu za provedenou stavbu chrámu Eanna během „3. roku vlády Nergal-[sarra-usura], krále Babylona.“ Tento dokument nese datum „Měsíc Ajaru, 22. den, nástupní rok Labashi-Marduka, krále Babylona.“ [19](#). To je podstatné, protože to dokazuje, že Labashi-Marduk usedl na trůn brzy, ve 4. roce vlády svého otce. Jak to dokazuje? Společnost Strážná věž připouští:

„Vládní roky byly oficiálními roky kralování, a všeobecně **se počítaly od nisanu do nisanu** neboli od jara do jara.“—„*Celé Písmo je inspirováno Bohem a prospěšné,*“ 1963, 1990 edition, str. 284 ([“All Scripture Is Inspired of God and Beneficial,” 1963, 1990 edition, p. 284](#))

SVzhledem k tomu, že měsíc „Ajaru“ odpovídá našim kalendářním měsícům duben/květen a ihned následuje po měsíci nisanu [20](#). od kterého se počítaly vládní roky, je jasné, že Labashi-Marduk usedl na trůn na samém začátku 4. roku vlády svého otce Neriglisara. Co se týče ekonomických tabulek dokládajících krátkou vládu Labashi-Marduka, Parker a Dubberstein vysvětlují:

„*Nergal-shar-usurova smrt nastala koncem dubna nebo začátkem května roku 556. ...Labashi-Marduk byl nejspíše uznáván jako král pouze v květnu a červnu roku 556, a možná ani tehdy ne*

v celé Babylonii ...**Nabonidus byl s největší pravděpodobností soupeřem o trůn již od smrti Nergal-shar-usura.** Do konce června roku 556 se stal jediným vládcem Babylonie.“—Richard A. Parker a Waldo H. Dubberstein, *Babylonian Chronology 626 př. n. l. – 45 n. l.*, (University of Chicago Press, Chicago, IL 1942, 1946 edition), str. 10-11 ([Richard A. Parker and Waldo H. Dubberstein, Babylonian Chronology 626 B.C. – A.D. 45, \(University of Chicago Press, Chicago, IL 1942, 1946 edition\), pp. 10-11](#))

NABON 13

Nabon 13 je další tabulka dokazující, že nelze přidat dalších 20 let mezi vládu Neriglissara a nástupní rok Nabonida. Historik Muhammad A. Dandamaev vysvětluje:

„Nbn 13 [srov. Peiserův přepis a překlad v KB 4:206-209]: ‘Belilitu ...předložila níže uvedené soudci Nabonidovi, králi Babylona: „V měsíci Abu, v **prvním roce vlády Nergal-sar-usura**, krále Babylona, jsem prodala svého otroka ...ale on mi nezaplatil a sepsal dlužní úpis.“ Babylon, 12. den (měsíce) Sabatu, **nástupní rok Nabonida, krále Babylona.**’ Z textu jasně vyplývá, že Belilitu prodala otroka... ale **o tři roky později podala stížnost**, že dosud neobdržela za svého otroka peníze.“—Muhammad A. Dandamaev, *Slavery In Babylonia from Nabopolassar to Alexander The Great (626 – 331 př. n. l.)*, (Dekalb, IL: Northern Illinois University Press, 1984), str. 189-190 ([Muhammad A. Dandamaev, Slavery In Babylonia from Nabopolassar to Alexander The Great \(626 – 331 BC\), \(Dekalb, IL: Northern Illinois University Press, 1984\), pp. 189-190](#))

„Tři roky“ od prvního roku vlády Neriglissara do „nástupního roku Nabonida“ se zdají být rozumnou dobou čekání před podáním stížnosti, že nebylo zaplacen za uzavření obchodu. A kdybychom měli přidat k tomuto období dalších 20 let, činilo by Belilituino čekání celých 23 let, což se zdá být zcela nepravděpodobné. A tak máme další ekonomický text potvrzující uznávané 4 roky mezi Neriglissarem a Nabonidem.

NABONIDOVA 17 LETÁ VLÁDA SOUVISÍ S PÁDEM BABYLONA V ROCE 539 PŘ. N. L.

Z prohlášení v publikacích Strážné věže je jasné, že Společnost souhlasí se sekulárními historiky v délce Nabonidovy vlády a údajích poskytnutých během jeho vlády. Například co se týče v Bibli zmíněného babylonského krále Belšacara, Společnost Strážná věž ve své publikaci „*Celé Písmo je inspirováno Bohem a prospěšné*“ v poznámce pod čarou na straně 139 poznamenává ([“All Scripture is Inspired of God and Beneficial,” p. 139](#)), že „Nabonid začal vládnout pravděpodobně roku 556 př. n. l., a **třetí rok jeho vlády** a ‚Belšacarův první rok‘ **byl zřejmě rok 553 př. n. l.** — Daniel 7:1.“ Toto prohlášení spolu s citací Beróssósa z Josephusova díla, jak ji uvádí Společnost konstatující, že Babylon podlehl Persii „v sedmáctém roce jeho [Nabonidovy] vlády,“ **21.** potvrzuje, že Společnost Strážná věž souhlasí s historiky ohledně 17 leté Nabonidovy vlády. A abychom dokázali, že nelze přidat dalších 20 let k Nabonidově vládě a pádu Babylona, prozkoumáme ještě soudobé obchodní tabulky z novobabylonského období.

SAKF 165 neboli OBERHUBER FLOREZ 165

Existuje několik ekonomických tabulek spojujících 17. rok Nabonidovy vlády s prvním rokem vlády perského Kýra. I když většinu své pozornosti zaměříme na text číslo 165 z Oberhuber Florezových dokumentů, stojí za zmínku pár jiných dokumentů spojujících 17. rok Nabonidovy vlády s 1. vládním rokem Kýra. Historik Jerome Peat komentuje:

„Rovněž jako tento přímý důkaz spoluregentství v prvním roce vlády Kýra, existuje též odkaz v **CT 57 56 na ‘Rok 17,’** zcela zřejmě 17. rok Nabonidovy vlády. ...Naopak, **CT 57 52:3 zmiňuje ‘Rok 17,’** a

poté je samotný text datován do Roku 1 Kýra, sar matati. ...Oberhuber Florenz 165
vyjmenovává předměty pro chrámy Uruku z **Roku 17 do Roku 1 Kýra, sar babili sar matati.**—
Jerome Peat, "Cyrus 'King of lands,' Cambyses 'King of Babylon': the Disputed Co-regency," *Journal of Cuneiform Studies*, sv. 41/2, podzim 1989, str. 209 ([Jerome Peat, "Cyrus 'King of lands,' Cambyses 'King of Babylon': the Disputed Co-regency," Journal of Cuneiform Studies, vol. 41/2, Autumn 1989, p. 209](#))

Jak je patrné, z ekonomických tabulek tohoto období jasně vyplývá, že 17. rok vlády Nabonida souvisí s prvním rokem vlády Kýra. Ohledně výše zmíněné **SAKF 165** vysvětluje J.A. Brinkman z the Oriental Institute, University of Chicago:

„V letech 1958 a 1960 publikoval profesor Karl Oberhuber z the University of Innsbruck 165
klínopisných textů ze sbírky Archeologického Muzea ve Florenci. Třicet z těchto textů pochází z
novobabylonského období. ...Kromě dvou dopisů (č. 139 a 152) jsou všechny dokumenty
ekonomické, tj., právního či administrativního charakteru. ...**V jiném zajímavém dokumentu
inventarizujícím vlněné oděvy vyrobené z kultovních soch bohů v Uruku** shledáváme, že
kultovní postupy zde **během perské nadvlády nebyly nijak přerušeny**, jak se dozvídáme z politické
administrativy země.“—J.A. Brinkman, "Neo-Babylonian Texts in the Archeological Museum at
Florence," *Journal of Near Eastern Studies*, sv. xxv, leden-říjen 1966, str. 202 ([J.A. Brinkman, "Neo-Babylonian Texts in the Archeological Museum at Florence," Journal of Near Eastern Studies, vol. xxv, Jan-Oct 1966, p. 202](#))

Na stranách 208-209 téhož článku pokračuje Brinkman v popisu textu z **SAKF 165**:

„Č. 165 ...Tento text je též unikátním inventářem vlněných oděvů v tom, že **je uspořádán
chronologicky**. A navíc pokrývá nepostradatelné roky před a po perském dobytí Babylona
...**Nabonidus, rok 17 ...Kýrus, rok 1**“— J.A. Brinkman, "Neo-Babylonian Texts in the Archeological
Museum at Florence," *Journal of Near Eastern Studies*, sv. xxv, leden-říjen 1966, str. 208-209 ([J.A. Brinkman, "Neo-Babylonian Texts in the Archeological Museum at Florence," Journal of Near Eastern Studies, vol. xxv, Jan-Oct 1966, pp. 208-209](#))

A tak díky těmto soudobým obchodním tabulkám máme jasné důkazy, že pád Babylona nastal v 17. roce vlády Nabonida, při dobytí perským králem Kýrem. Společnost Strážná věž ve své publikaci *Hlubší pochopení Písma*, v 1. svazku na straně 700, zmiňuje jiné potvrzení roku 539 př. n. l. pro pád Babylona.

Zde Společnost hovoří o hliněné babylonské tabulce ze „sedmého roku Kambýsa II.“, která poskytuje důkazy o „dvou zatměních Měsíce,“ jež „mohou být ztotožněna se zatměními, která byla v Babyloně pozorována 16. července 523 př. n. l. a 10. ledna 522 př. n. l. (Oppolzer's Canon of Eclipses, přeložil O. Gingerich, 1962, p. 335).“ Společnost dále vysvětluje:

„Z této tabulky tedy vyplývá, že sedmý rok Kambýsa II. začal na jaře roku 523 př. n. l. [**Toto je astronomicky doložené datum.**][**] Vzhledem k této skutečnosti byl tedy prvním rokem Kambýsovy vlády rok 529 př. n. l., a jeho nástupním rokem a zároveň posledním rokem Kýra II. jakožto babylonského krále byl rok 530 př. n. l. ...Jestliže byl tedy rok 530 př. n. l. devátým vládním rokem babylonského krále Kýra II., pak podle tohoto výpočtu byl jeho prvním vládním rokem rok 538

př. n. l., a rokem, kdy do úřadu nastoupil, rok 539 př. n. l.“ —Hlubší pochopení Písma, sv. 1, 1988, str. 700

[**] Tato věta se vyskytuje v anglické verzi publikace. V české verzi chybí. (*Insight on the Scriptures*, vol. 1, 1988, p. 453)

Společnost Strážná věž tudíž souhlasí s astronomickým datováním potvrzujícím údaje sekulárních historiků o pádu Babylona v roce 539 př. n. l. Jelikož jsme nezvratně dokázali, že žádným způsobem nelze k novobabylonskému období přidat dalších 20 let, nyní prozkoumáme jiný archeologický dokument dokazující astronomicky doložené datum Nebukadrecarovy 37 leté vlády.

ASTRONOMICKÉ KALENDÁŘE

VAT 4956 DOKAZUJE, ŽE ROK 568/567 PŘ. N. L. BYL 37. ROKEM NEBUKADRECAROVY VLÁDY.

Z četných zpráv o zatměních a z astronomických kalendářů z novobabylonského období zjišťujeme, že astronomicky potvrzují data v průběhu tohoto období. Poskytují podrobnosti o postavení měsíce a tehdy známých pěti planet naší sluneční soustavy. Za zmínku stojí astronomický kalendář VAT 4956 určující datum 37. roku vlády Nebukadrecara. Stojí v něm:

„**37. rok vlády Nebukadrecara, babylonského krále.** ...Měsíc II ...**Saturn byl před Vlaštovkou** ... 10'; Merkur [vyšel] na západě za [Malými] Blíženci... Venuše zůstala 1 kubit a 4 prsty nad Lvem. ... Měsíc III ...Merkur přešel pod Marsem k východu; Jupiter byl nad Štírem; Venuše byla západně od Lva... 15'; jeden bůh byl viděn s jiným; východ slunce k západu měsíce: 7° 30'. **Zatmění měsíce, které bylo vynecháno**...“—A.J. Sachs & H. Hunger, *Astronomical Diaries and Related Texts from Babylonia*, sv. I (Wien: Verlag der Osterreichischen Akademie der Wissenschaften, 1988), str. 47, 49 ([A.J. Sachs & H. Hunger, *Astronomical Diaries and Related Texts from Babylonia*, vol. I \(Wien: Verlag der Osterreichischen Akademie der Wissenschaften, 1988\), pp. 47, 49](#))

Tento kalendář komentuje Bartel L. VanderWaerden:

„Text VAT 4956, datováno od 37. roku Nebukadrecara II. (–567) ...dochovala se pouze kopie mnohem pozdějšího data, **zdá se však, že se jedná o věrný opis** (pravopisně poněkud modernější) **originálu z doby Nebukadrecara.** ...15. Simanu nalézáme zajímavou poznámku: **‘Zatmění měsíce, ke kterému nedošlo’.** **Pojednává o zatmění měsíce ze 4. července –567**, které nebylo možné pozorovat v Babyloně, protože úplněk se tam objevil krátce po poledni.“ — Bartel L. VanderWaerden, *Science Awakening*, sv. II, (New York: Oxford University Press, 1974), str. 96-97 ([Bartel L. VanderWaerden, *Science Awakening*, vol. II, \(New York: Oxford University Press, 1974\), pp. 96-97](#))

Datum tohoto zatmění je několikrát potvrzeno. Postavení Saturna je jasně uvedeno v souvislosti s ostatními čtyřmi planetami. Jelikož oběžná dráha Saturnu trvá 29 let, [22.](#) tato pozice spolu s pozicemi ostatních planet dokazuje, že toto zatmění nelze datovat do žádného jiného období. Ohledně přesnosti těchto kalendářů uznává Společnost Strážná věž:

„Dnešní chronologové poukazují na to, že **takové kombinace postavení hvězd se znovu opakují až za tisíce let.** Tyto astronomické kalendáře obsahují zmínky o vládách určitých králů a zdá se, že

se shodují s údaji v Ptolemaiově kánonu.—Hlubší pochopení Písma, sv. 1, 1988, str. 703 (*Insight on the Scriptures, vol. 1, 1988, p. 456*)

Společnost Strážná věž tudíž uznává pádnost astronomických kalendářů, jako je VAT 4956, které potvrzují vlády králů uvedené v Ptolemaiově kánonu a mnoha jiných archeologických artefaktech, o nichž jsme se již zmínili. Co však Společnost Strážná věž činí s těmito nezvratnými důkazy, které jsou v rozporu s jejím datováním ohledně Nebukadrecarovy vlády a pádu Jeruzaléma? Prozkoumejme nyní její argumenty.

VÝMLUVY OHLEDNĚ DŮKAZŮ, AVŠAK BEZ PODKLADŮ

VÝMLUVA #1: Astronomické kalendáře a zprávy o zatměních mohou obsahovat chyby.

Přestože Společnost Strážná věž nemá žádný problém s přijetím přesnosti astronomických kalendářů potvrzujících rok 523 př. n. l. jako datum stanovené historiky pro vládu Kambýsa II. a rok 539 př. n. l. pro pád Babylona, když tyto kalendáře nesouhlasí s jejím datem pro pád Jeruzaléma, Společnost Strážná věž naznačuje, že v těchto záznamech „mohly být chyby.“ 23. Strážná věž zpochybňuje jejich věrohodnost citací profesora O. Neugebauera, jenž poznamenal, že si astronom „Ptolemaios stěžoval ‘na nedostatek spolehlivých pozorování planet [ze starověkého Babylona].’“

I když někdy kvůli písečným bouřím a mračnům nemohli Babylóňané pozorovat určité pohyby nebeských těles, neznamená to, že by jejich pozorování nebyla spolehlivá. Například text z VAT 4956 oznamuje, že postavení Saturnu bylo „před Vlaštovkou,“ což byla jihozápadní část souhvězdí Ryb. 24. Je velmi nepravděpodobné, že by toto tvrzení bylo nepřesné, když Saturn mohl být pozorován v „každé z 12 konstelací *zvěrokruhu* po dobu asi 2 ½ let.“ 25. Opět, zpochybňování spolehlivosti astronomických kalendářů, jako je VAT 4956, Strážnou věž je vzhledem k uvedeným důkazům neomluvitelné.

VÝMLUVA #2: Astronomické kalendáře, které se dochovaly, mohou obsahovat chyby, protože se jedná o kopie.

Ohledně VAT 4956 Společnost Strážná věž tvrdí: „...Tato tabulka je bezpochyby opisem učiněným ve třetím století př. n. l., tudíž je možné, že její historické informace jsou stejné jako ty, které byly přijaty v seleukovském období.“ 26. Podobně tvrdí: „Historikové se domnívají, že jsou to kopie starších dokumentů. Skutečně *soudobé* astronomické texty, podle nichž by se dala určit celá chronologie novobabylonského a perského období... chybějí.“ 27. I když je pravda, že VAT 4956 je kopií původního textu z babylonského období, neexistuje ŽÁDNÝ náznak, že by bylo cokoli podstatného při opisování změněno. Ohledně přesnosti textu z VAT 4956 uvádí Bartel L. VanderWaerden:

*„Zachovala se pouze kopie mnohem pozdějšího data, zdá se však, že se jedná o věrný opis (pravopisně poněkud modernější) **originálu z doby Nebukadrecara.**“ — Bartel L. VanderWaerden, *Science Awakening, sv. II, (New York: Oxford University Press, 1974), str. 96 (Bartel L. VanderWaerden, Science Awakening, vol. II, (New York: Oxford University Press, 1974), p. 96)**

I když si Společnost Strážná věž stěžuje na nedostatek „*soudobých* astronomických textů“ z novobabylonského období, úplně ignoruje skutečnost, že informace obsažené na VAT 4956 a další astronomické texty opsané za seleukovského období zcela souhlasí s informacemi udávanými na soudobých královských rytinách a obchodních tabulkách psaných během novobabylonského období. Opět je zpochybňování těchto dokumentů Strážnou věž naprosto neomluvitelné.

VÝMLUVA #3: Ptolemaiovův kánon, Berossův záznam o králich a novobabylonské kroniky byly psány během seleukovského období, tudíž zrcadlí „všeobecně rozšířenou“ chronologii té doby.

Ohledně novobabylonských kronik tvrdí Společnost Strážná věž:

„Lidé, kteří se studiem dějin starověku zabývají pouze příležitostně, se často mylně domnívají, že klínopisné tabulky (například i tabulky, které použil Béróssós) byly vždy napsány v době, kdy se události na nich popisované odehrály, nebo krátce nato. Avšak důkazy svědčí o tom, že kromě mnoha klínopisných dokumentů obchodního rázu, které skutečně vznikly v době, kdy se transakce uskutečnily, babylonské historické texty, a dokonce i mnohé astronomické texty pocházejí často z mnohem pozdějších období. ...Z toho vyplývá, že tento dokument byl nejen sepsán 150 až 250 let po popisovaných událostech, ale byl také opsán z dřívějšího poškozeného dokumentu, který mohl, ale také nemusel být originálem. ...**Jak jsme již viděli, mohlo se snadno stát, že data, a tedy i čísla, pohanští písaři v průběhu několika století omylem, nebo dokonce záměrně změnili.** Máme-li všechny tyto okolnosti na mysli, je jistě nemoudré trvat na tom, že tradiční číselné údaje o vládách novobabylonských králů jsou zcela spolehlivé.“[28](#).

Ohledně astronomických kalendářů, z nichž Ptolemaios sestavil své informace, tvrdí Společnost Strážná věž:

„A konečně, i když jsou astronomické informace (jak jsou nyní vysvětlovány a chápány) v objevených textech v zásadě přesné, například u Ptolemaia, nedokazuje to, že jsou přesné i historické údaje, které jsou k astronomickým informacím připojeny. Stejně jako Ptolemaios používal vlády starověkých králů (jak je on chápal) prostě jako kostru, do níž zasazoval astronomická data, **tak i pisatelé (či opisovači) astronomických textů, kteří žili v seleukovském období, mohli do astronomických textů prostě vložit to, co bylo tehdy uznávanou čili „všeobecně rozšířenou“ chronologií.**“ — Hlubší pochopení Písma, sv. 1, 1988, str. 703 ([Insight on the Scriptures, vol. 1, 1988, p. 456](#))

V další publikaci Společnost rovněž tvrdí:

„Evidentně byly podkladem pro Ptolemaiovy historické informace zdroje datování ze seleukovského období, které začalo více než 250 let po dobytí Babylona Kýrem. **Není tedy divu, že Ptolemaiovy údaje souhlasí s údaji Berossosa, babylonského kněze ze seleukovského období.**“ — „Přijď tvé království,“ 1981, str. 186 (angl.) ([“Let Your Kingdom Come,” 1981, p. 186](#))

Jaký podává Společnost Strážná věž důkaz, aby mohla tvrdit, že opisovači astronomických textů a novobabylonských kronik do svých textů „vložili... všeobecně rozšířenou chronologii“ ze seleukovského období? **Jak jsme již viděli, byly nalezeny četné soudobé obchodní tabulky z novobabylonského období, které udávají datum vlád babylonských králů. NEJEDNÁ SE o opisy ze seleukovského období, jsou to původní dokumenty psané během období babylonského.** Proč by měly být odlišné původní astronomické texty od dokumentů, z nichž byly sestaveny novobabylonské kroniky z téhož období? Proč by bylo od opisovačů ze seleukovského období vyžadováno, aby „vložili“ do původních babylonských textů, které opisovali, nějaké datum odlišné od data nalezeného v původních textech? Opět činí Společnost Strážná věž tato tvrzení bez JAKÉHOKOLI důkazu.

I když je pravda, že vlády králů zapsané Berosssem a Ptolemaiem byly do jejich textů vloženy, nic to nemění na skutečnosti, že oba pracovali s dokumenty napsanými mnohem dříve, než žili, a sestavili své informace z vlád králů udávaných v těchto dokumentech. Společnost Strážná věž znovu ignoruje, že informace udávané v těchto

záznamech a v novobabylonských kronikách zcela souhlasí se soudobými obchodními tabulkami a s královskými rytinami z novobabylonského období.

VÝMLUVA #4: Babylonské záznamy mohly být změněny nečestnými králi nebo mohou být neúplné kvůli „neobjeveným materiálům,“ které by babylonskou chronologií mohly změnit.

Při pokusu zbavit se pochybností ohledně starověkých svědectví pro data udávaná sekulárními historiky Strážná věž spekuluje:

*„Ze sekulárního pohledu se může zdát, že taková řada důkazů určuje novobabylonskou chronologii a 18. rok Nebukadreceovy vlády (a zničení Jeruzaléma) do roku 587/6 př. n. l. Žádný historik však nemůže popřít **možnost**, že současná představa **babylonské historie může být zavádějící či chybná**. Například je známo, že starověcí kněží a **králové občas pro své vlastní účely záznamy měnili**. Nebo i když jsou objevené důkazy pravdivé, mohly být špatně interpretovány moderními učenými nebo jsou **neúplné, neboť dosud neobjevené materiály by mohly chronologii tohoto období drasticky změnit**.“ — „Přijď tvé království,“ 1981, str. 187 (angl.) ([“Let Your Kingdom Come,”](#) 1981, p. 187)*

Jaký účel změny vládního roku krále na soudobých královských rytinách či ekonomických obchodních tabulkách by sloužil pisateli? Vezměme v úvahu, že bylo nalezeno přes 3 000 právních a administrativních textů z babylonského období, které potvrzují přesnost vládních roků králů uvedených na soudobých královských rytinách a v novobabylonských kronikách. Jak by mohla změna jediného textu „drasticky změnit chronologii tohoto období“? Jaký důkaz podává Společnost Strážná věž, aby ukázala, že se tak stalo? **ŽÁDNÝ!** Strážná věž opět spekuluje bez JAKÉHOKOLI důkazu. Hayim Tadmor naopak dosvědčuje:

*„Na rozdíl od Sargonových rytin je záznam v babylonské kronice mnohem spolehlivější. To je zřejmé, uvážíme-li, že se tato kronika zmiňuje nejen o asyrských či elamitských porážkách, ale také o babylonských. ...Tudíž **neexistuje žádný důvod k podezřívání autora babylonské kroniky, že manipuloval s fakty, aby vykreslil Babylonii v příznivějším světle**. ...S ohledem na vnitrostátní důkazy lze stanovit pravidlo, že **babylonská kronika je objektivním historickým dokumentem**, zatímco asyrské královské rytiny jsou naprostým pravým opakem.“ — Hayim Tadmor, “The Inscriptions of Nabunaid: Historical Arrangement,” v *Studies in Honor of Benno Landsberger on his Seventy-Fifth Birthday April 21, 1965* [Assyriological Studies, č. 16], ed. H. Guterbock & T. Jacobsen, The Chicago University Press, 1965, str. 341-342 ([Hayim Tadmor, “The Inscriptions of Nabunaid: Historical Arrangement,” in Studies in Honor of Benno Landsberger on his Seventy-Fifth Birthday April 21, 1965](#) [Assyriological Studies, No. 16], ed. H. Guterbock & T. Jacobsen, The Chicago University Press, 1965, pp. 341-342)*

Co se týče jakéhokoli „neobjeveného materiálu,“ který by mohl „chronologii tohoto období drasticky změnit,“ ptáme se znovu: Kam do chronologie novobabylonského období vložit chybějícího krále či chybějících 20 let? **Vzhledem k tomu, že 3 000 právních a administrativních textů, které byly objeveny, zcela potvrzují vládu každého krále a vylučují jakoukoli možnost vložení dalších 20 let do tohoto období, jak může JAKÝSI „neobjevený materiál...drasticky změnit“ babylonskou chronologii?** Protože svědectví vzájemných propojení vlád každého krále s tím předchozím nacházíme napříč všemi ekonomickými texty tohoto období, nebyl by nějaký „neobjevený“ dokument, zpochybňující toto svědectví, závažně podezřelý jakožto atypický text či padělek? Ovšem, že ano! Znovu se ptáme: Jak může být k tomuto období přidáno dalších 20 let, aniž by to zcela zničilo představu o ekonomickém systému Babylona tak, jak ji vykreslují tyto soudobé texty?

VÝMLUVA #5: Bible potvrzuje datum Strážné věže, rok 607 př. n. l., na rozdíl od roku 587 př. n. l., udávaného sekulárními historiky.

Když všechno ostatní selhává, Společnost Strážná věž trvá na tom, že její výklad biblických proroctví ohledně Babylona lépe odpovídá jejímu datování než-li datování sekulárních historiků.²⁹ A přece jsme již viděli, že Bible NEPODPORUJE chronologii Strážné věže, zato však podporuje data udávaná historiky. A tak, znovu, Strážná věž zůstává bez JAKÉHOKOLI důkazu pro svá chybná data 607 a 1914. Vskutku tato organizace prošla testem jako jeden z falešných proroků odsouzených Ježíšovými slovy u Matouše 24:11, 23-25:

„A povstane mnoho **falešných proroků** a zavedou na scestí mnohé ... ‘Jestliže vám potom někdo řekne: „**Pohledte, zde je Kristus**,“ nebo: „**Tam!**“, **nevěřte tomu**. **Povstanou totiž falešní Kristové a falešní proroci**... **Pohledte, varoval jsem vás předem.**“

DALŠÍ INFORMACE VIZ:

➡ **ČASY POHANŮ ZNOVU PŘEZKOUMÁNY**—Chronologie a Kristův návrat, 3. edice, Carl Olof Jonsson (Commentary Press, Atlanta 1998)

➡ **SVĚDKOVÉ JEHOVUVI A FALEŠNÉ PROROCTVÍ**

=====

1. Viz *Čas je blízko*, Studie Písem, sv. 2, 1886, 1911 edition, str. 101 (angl.) (*The Time is At Hand, Studies in the Scriptures*, vol. 2, 1886, 1911 edition, p. 101)
2. Viz *Přijď tvé království*, Studie Písem svazek 3, 1891, 1914ed, str. 23 (angl.); *Sionská Strážná věž*, 15. července 1894, str. 226-231, (angl.) (*Zion's Watch Tower, July 15, 1894, p. 226-231 [Watchtower Reprints, p. 1677]*)
3. Viz *Svědkové Jehovovi – hlasatelé Božího království*, 1993, str. 135
4. *Co Bible doopravdy říká?*, str. 217 (*What Does the Bible Really Teach?*, p. 217)
5. Pokud není uvedeno jinak, jsou veškeré citace Písma z Bible svědků Jehovových, *Překlady nového světa*.
6. Viz *Rozmluvy z Písem*, 2007, str. 136
7. Viz *Rozmluvy z Písem*, 2007, str. 138
8. Viz „*Přijď tvé Království*“, 1981, str. 138, 186-189 (angl.), (*“Let Your Kingdom Come”*, 1981, p. 138, 186-189)
9. Viz *Věnujte pozornost Danielovu proroctví!*, 2007, str. 112 (*Pay Attention to Daniel's Prophecy!*, 1999, p. 112)
10. Viz „*Celé Písmo je inspirováno Bohem a prospěšné*,“ 2007 edition, str. 285 (*“All Scripture Is Inspired of God and Beneficial,”* 1963, 1990 edition, p. 285)
11. Viz *Hlubší pochopení Písma*, sv. 1, str. 134 (*Insight on the Scriptures*, vol. 1, p. 205)
12. Rozdíl mezi „osmnáctým rokem“ a „devatenáctým rokem“ zmíněný v tomto textu je dán tím, že jednou je započítán rok nástupu Nebukadrecarovy vlády, zatímco podruhé nikoli. Viz *Hlubší pochopení Písma*, sv. 2, str. 52 a „*Celé Písmo je inspirováno Bohem a prospěšné*,“ 1963, 2007 edition, str. 284-285, pro vysvětlení vládních a nástupních roků. (*Insight on the Scriptures*, vol. 2, 1988, p. 481, *“All Scripture is Inspired of God and Beneficial,”* 1963, 1990 edition, pp. 284-285).
13. Povšimni si, že Strážná věž datuje tyto události o 20 let dříve, než uvádějí sekulární historikové. A tak, zatímco historikové uvádějí, že pád Asýrie nastal roku 609 př. n. l., Strážná věž uvádí v publikaci *Hlubší pochopení Písma* sv.1, str. 134, rok 629 př. n. l. Rovněž sekulární historikové uvádějí rok 605 př. n. l. pro Bitvu u Karkemiše, kdy Nebukadrecar nastoupil na babylonský trůn, zatímco Strážná věž uvádí v publikaci *Věnujte pozornost Danielovu proroctví*, 1998, na str. 31 pro Karkemiš rok 625 př. n. l. (*Insight on the Scriptures*, vol. 1, p. 205, *Pay Attention to Daniel's Prophecy*, 1999, p. 31)
14. Viz *The Reign of Nabonidus* od Paul-Alaina Beaulieua, 1989, str. 20-22 (*The Reign of Nabonidus by Paul-Alain*

Beaulieu, 1989 pp. 20-22)

15. Viz *Hlubší pochopení Písma*, sv. 2, 1988, str. 51 (*Insight on the Scriptures*, vol. 2, 1988, p. 480)

16. Viz *Věnujte pozornost Danielovu proroctví!*, 1999, str. 50-51 (*Pay Attention to Daniel's Prophecy!*, 1999, pp. 50-51)

17. Paul-Alain Beaulieu, *Legal and Administrative Texts from the Reign of Nabonidus*, New Haven and London, Yale University Press, 2000), str. 1 (*Paul-Alain Beaulieu, Legal and Administrative Texts from the Reign of Nabonidus, New Haven and London, Yale University Press, 2000*), p. 1)

18. *Hlubší pochopení Písma*, sv. 2, 1988, str. 51 (*Insight on the Scriptures*, vol. 2, 1988, p. 480)

19. Ronald H. Sack, „Some Remarks on Sin-Iddina and Zerija, qipu and shatammu of Eanna in Erech...562-56 př. n. l.“, *Zeitschrift Fur Assyriologie*, Band 66 (Berlin, Ney York: Walter de Gruyter, 1976), str. 287-288 (*Ronald H. Sack, "Some Remarks on Sin-Iddina and Zerija, qipu and shatammu of Eanna in Erech...562-56 B.C.," Zeitschrift Fur Assyriologie, Band 66 (Berlin, Ney York: Walter de Gruyter, 1976), pp. 287-288*)

20. Viz Muhammad A. Dandamaev, *Slavery In Babylonia From Nabopolassar to Alexander the Great (626-331 př. n. l.)*, (Dekalb, IL: Northern Illinois University Press, 1984), str. xiii (*Slavery In Babylonia From Nabopolassar to Alexander the Great (626-331 B.C.)*,

21. *Hlubší pochopení Písma*, sv. 1, 1988, str. 1071 (*Insight on the Scriptures*, vol. 1, 1988, p. 567)

22. Viz Duncan Brewer, *Saturn*, (New York: Marshall Cavendish Corporation, 1992), str. 8 (*Duncan Brewer, Saturn*)

23. *Hlubší pochopení Písma*, sv. 1, 1988, str. 703 (*Insight on the Scriptures*, vol. 1, 1988, p. 456)

24. Viz Bartel L. VanderWaerden, *Science Awakening*, sv. II, (New York: Oxford University Press, 1974), str. 97 (*Science Awakening, vol. II, p. 97*)

25. Duncan Brewer, *Saturn* (New York: Marshall Cavendish Corporation, 1992), str. 8

26. „Přijď tvé Království,“ 1981, str. 186 (angl.) (*"Let Your Kingdom Come,"* 1981, p. 186)

27. *Hlubší pochopení Písma*, sv. 1, 1988, str. 703 (*Insight on the Scriptures*, vol. 1, 1988, p. 456)

28. *Hlubší pochopení Písma*, sv. 1, 1988, str. 700 (*Insight on the Scriptures*, vol. 1, 1988, pp. 453-454)

29. Viz „Přijď tvé království,“ 1981, str. 187-189 (angl.) (*"Let Your Kingdom Come,"* 1981, p. 187-189)